

Nastava vjeronauka u primarnom obrazovanju - struktura i vrijednosti

Gregur, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:722495>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-23**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

ANA GREGUR

DIPLOMSKI RAD

**NASTAVA VJERONAUKA U PRIMARNOM
OBRAZOVANJU - STRUKTURA I VRIJEDNOSTI**

Zagreb, rujan 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Čakovec)

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Ana Gregur

**TEMA DIPLOMSKOG RADA: Nastava vjeronauka u primarnom
obrazovanju - struktura i vrijednosti**

Mentor: doc. dr. sc. Draženko Tomić

Zagreb, rujan 2020.

SAŽETAK

Ovaj diplomski rad bavi se vrijednosnom dimenzijom nastave izbornog predmeta „Vjeronauk“ u primarnom obrazovanju, njegovim planom i programom, te samom strukturom sata za pojedini razred. U radu je opisan sam početak održavanja nastave vjeronauka u svima javnim školama, detaljno je analiziran plan i program te uspoređen sa udžbenicima koje vjeroučitelji koriste u nastavi. Iz plana i programa izdvojeni su ciljevi, svrha i vrednovanje. Cilj ovog rada pokazati koje se vrijednosti mogu razvijati tijekom obrade pojedine nastavne jedinice. Vjeronauk kao školski predmet na području kulture i odgoja ima razvija specifične vrijednosti kako religijske tako i kulturološke kojima škola nastoji odgojiti integralnog čovjeka.

Ključne riječi: vjeronauk, program katoličkog vjeronauka za osnovnu školu, načela školskog vjeronauka, ciljevi i svrha školskog vjeronauka, vrednovanje, vrijednosti

SUMMARY

This graduate thesis deals with the value dimension of teaching the elective subject "Religious Education" in primary education, its curriculum, and the very structure of the student lessons for each class. The paper describes the very beginning of religious education in all public schools, analyzes the curriculum in detail and compares it with the textbooks used by religious teachers in teaching. Objectives, purpose and evaluation are separated from the plan and program. The aim of this paper is to show which values can be developed during the processing of an individual teaching unit. Religious education as a school subject in the field of culture and education has developed specific values, both religious and cultural, with which the school seeks to educate an integral person.

Keywords: religious education, Catholic religious education program for primary school, principles of school religious education, objectives and purpose of school religious education, evaluation, values

SADRŽAJ

Sadržaj

1. UVOD	1
2. NAČELA ŠKOLSKOG VJERONAUKA	2
3. KONCEPCIJSKA STRUKTURA PLANA I PROGRAMA	4
4. SVRHA I CILJEVI ŠKOLSKOG VJERONAUKA	6
5. KRITERIJI PRAĆENJA, VREDNOVANJA I OCJENJIVANJA U NASTAVI VJERONAUKA	8
6. 1. RAZRED	10
PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA IZ VJERONAUKA.....	12
7. 2. RAZRED	15
ANALIZA PLANA I PROGRAMA SUKLADNO S UDŽBENIKOM ZA 2. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE.....	15
PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA IZ VJERONAUKA.....	18
8. 3. RAZRED	24
ANALIZA PLANA I PROGRAMA SUKLADNO S UDŽBENIKOM ZA 3. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE.....	24
PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA IZ VJERONAUKA.....	27
9. 4. RAZRED	32
ANALIZA PLANA I PROGRAMA SUKLADNO S UDŽBENIKOM ZA 4. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE.....	32
PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA IZ VJERONAUKA.....	35
10. VRIJEDNOSTI OSTVARENE NASTAVOM VJERONAUKA	39
<i>Vrijednost: razvijanje identiteta</i>	39
<i>Vrijednost: odgovornost</i>	39
<i>Vrijednost: dijalog</i>	40
<i>Vrijednost: dostojanstvo</i>	40
11. ZAKLJUČAK	41
LITERATURA	42
KRATKA BIOGRAFSKA BILJEŠKA	44
IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA	45

1. UVOD

Međunarodnim ugovorom Republike Hrvatske i države Vatikan iz 1996. godine, Hrvatska se obvezala omogućiti izvođenja nastave katoličkog vjeronauka u osnovnim i srednjim školama, te predškolskim ustanovama. U tom ugovoru piše: „*Republika Hrvatska (...) obvezuju se da će, u sklopu školskog plana i programa i u skladu s voljom roditelja ili skrbnika, jamčiti nastavu katoličkog vjeronauka u svim javnim osnovnim i srednjim školama (...), kao obvezatnog predmeta za one koji ga izaberu, pod istim uvjetima pod kojima se izvodi nastava ostalih obveznih predmeta*“ (čl. 1).

„Ugovor o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama“, koji su potpisali Hrvatska biskupska konferencija i Vlada Republike Hrvatske ozakonio se vjeronauk u javnim školama, kao obvezni predmet za one koji ga izaberu u trajanju dva sata tjedno.

Za uvođenje vjeronauka u škole, s obzirom na pravnu utemeljenost bitni pravni dokumenti su: Ustav Republike Hrvatske (1990.), Ugovor između Republike Hrvatske i Svete Stolice o suradnji na području obrazovanja i kulture (1996.), Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije o vjeronauku u javnim školama i javnim predškolskim ustanovama (1999.), Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica (2000.).

Načela školskog vjeronauka su sljedeća: vjernost Bogu i čovjeku, ekumenska i dijaloška otvorenost i korelacija u vjerskom odgoju i obrazovanju i interkulturalni pristup vjerskom odgoju i obrazovanju.

Svrha katoličkog vjeronauka u osnovnoj školi je sustavno i skladno teološko-ekleziološko i antropološko-pedagoško povezivanje Božje objave i crkvene tradicije sa životnim iskustvom učenika.

Religijski se sadržaj, kao kulturološki poklad čovječanstva, spominje i u drugim predmetima kao npr. geografija, povijest, književnost i umjetnost.

2. NAČELA ŠKOLSKOG VJERONAUKA

Tri su načela školskog vjeronauka:

Vjernost Bogu i čovjeku - školskim vjeronaukom ostvaruje se temeljno načelo pedagogije vjere, tj. načelo vjernosti Bogu i vjernosti osobi (čovjeku). Načelo vjernosti Bogu potvrđuje potrebu autentičnog, pravovjernog, potpunog i sustavnog komuniciranja i posredovanja otajstava kršćanske vjere. Crkva školskim vjeronaukom želi bitno pridonijeti susretu djece i mladeži s vjerskom porukom. Cilj joj je da učenici, u perspektivi kršćanske objave i crkvene tradicije, istinito i sigurno upoznaju vjeru kojoj pripadaju. (*Plan i program za katolički vjeronauk 2003.*)

Ekumenska i dijaloška otvorenost vjeronauka - katolički vjeronauk u školi ima obilježje dijaloške, ekumenske i međureligijske otvorenosti. Cilj mu je odgajati otvorenost prema vjerskoj i kulturnoj različitosti, prema duhu ekumenizma svih kršćanskih Crkava te dijalog s drugim religijama i svjetonazorima. Za takav dijaloški pristup potrebna je jasnoća vlastitog stava i identiteta. Zato školski vjeronauk, kako je već istaknuto, zahtijeva dvoje: upoznavanje, čuvanje i razvijanje vlastitoga te upoznavanje i poštivanje tuđega vjerskoga, kulturnoga i nacionalnoga identiteta. (*Plan i program za katolički vjeronauk 2003.*)

Načelo korelacije u vjerskom odgoju i obrazovanju - riječ je o korelaciji koja se ostvaruje u “napetosti” kršćanske objave i čovjekova iskustva, vjere i povijesti, vjere i života, objavljene i predane istine i njezinog ostvarenja u povijesnoj situaciji učenika. Ovo načelo utječe na određivanje svih aspekata programiranja vjeronaučne nastave u školi. Katolički vjeronauk slijedi načelo unutarnje korelacije i potpunog sklada svih vjeronaučnih sadržaja imajući na umu načela o “hijerarhiji istina” i “hijerarhiji vrednota” u obzorju doktrinarnih, moralnih, biblijskih, liturgijskih i iskustvenih činjenica. Bitno je postići skladnu teološku povezanost spomenutih sadržaja vjeronaučne nastave i ostvariti njihovu vjersko-odgojnu važnost u konkretnom vjerskom iskustvu i odgoju učenika. Korelacija katoličkoga vjeronauka ostvaruje se također u suodnosu školskoga vjeronauka i župne kateheze, koji se međusobno nadopunjuju: “Riječ je zapravo o dva tipa sustavnog vjerskoga odgoja i obrazovanja, koji se, u međusobnom neraskidivom i nadopunjavajućem suodnosu, održavaju na dva različita mjesta. U ciljevima i sadržajima tih dvaju tipova (oblika) sustavnoga vjerskoga odgoja i obrazovanja postoje dodirne točke, ali i znatne razlike. Te su dodirne točke i razlike razvidne iz glavne svrhe jednog i drugog

tipa vjeronauka. Dok je glavna svrha vjeronauka u školi sustavno i što cjelovitije upoznavanje vjere u svim njezinim vidovima (u učenju, slavljenju i življenju vjere)...”¹

U programiranju vjeronaučne nastave nastoji se imati na umu aktualni trenutak spoznaje, koji se odnosi na prosudbu i tumačenje polazišne situacije vjeroučenika i vjeroučitelja u našem društvenom, kulturnom i religioznom ambijentu, koliko je to moguće učiniti s obzirom na postojeću praksu, iskustva, kritičke prosudbe, primjedbe i zahtjeve vjerskoga odgoja u školama. Nastoji se ponuditi dostatno razrađen program koji definira glavnu svrhu te neke glavne opće i posebne ciljeve vjerskoga odgoja i obrazovanja, nudi se multimetodički i multimedijски katehetski model, naznačuje se izbor sadržaja, daju se samo neke metodičke upute za vjeronaučnu nastavu te samo neki elementi vrednovanja radi njegovog daljnjeg usavršavanja. (*Plan i program za katolički vjeronauk 2003.*)

¹ Poruka hrvatskih biskupa o vjerskom odgoju u školi i župnoj zajednici, u AKSA, br. 24 (1098), 14. lipnja 1991., Prilog VI., str. 19.-21. Usp. također HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, Plan i program..., nav. dj., str. 5.-7. i Isti, Župna kateheza..., nav. dj., str. 9.-10

3. KONCEPCIJSKA STRUKTURA PLANA I PROGRAMA

Koncepcija *Programa katoličkoga vjeronauka u osnovnoj školi* ima u vidu dva odgojno-obrazovna razdoblja, i to od prvog do četvrtog i od petog do osmog razreda osnovne škole. U njemu se nastoji ostvariti što bolja sadržajna i vjersko-odgojna usklađenost, međusobno prožimanje i dopunjavanje tih dvaju odgojno-obrazovnih razdoblja.

Na početku svakoga vjeronaučnoga godišta donose se samo neke osnovne razvojno-psihološke i religiozno-odgojne osobine učenika radi što boljeg razumijevanja njihovih duševnih vlastitosti i mogućnosti njihova skladnoga vjerskoga odgoja i obrazovanja u toj dobi. Nakon toga naznačuje se svrha vjerskoga odgoja, koja je karakteristična za svako vjeronaučno godište. Odmah iza svrhe kratko se definiraju opći ciljevi vjeronaučne nastave za to godište, kojima se nastoji obuhvatiti bitne sadržajne i ostale odgojno-obrazovne elemente koji smjeraju postignuću te svrhe. S općim ciljevima vjeronaučne nastave povezuju se i iz njih se izvode posebni ciljevi vjeronaučne nastave, koji se postavljaju za svaku nastavnu cjelinu. Ovdje se precizno ne naznačuje najniža razina ciljeva, tj. pojedinačni ciljevi za svaku nastavnu temu unutar nastavne cjeline. Njih preciznije donose vjeroučitelji u pripremi vjeronaučnog sata, i to u skladu s naznačenim sadržajima, posebnim ciljevima i elementima praćenja i vrednovanja, koji se donose u svakoj nastavnoj cjelini. Pojedinačni se ciljevi izvode iz općih i posebnih, jer su u njima implicitno sadržani a posve se konkretno naznačuju u metodičkom priručniku za vjeroučitelje. Vjeronaučni sadržaji, odnosno vjeronaučna građa u svakom je godištu podijeljena u nastavne cjeline kojih ima od 7 do 10. Svaka nastavna cjelina donosi nastavne teme i njih je najmanje 2 a najviše 8. U jednom vjeronaučnom godištu donosi se uglavnom između 32 i 38 nastavnih tema. Ovdje je važno napomenuti da se svaka nastavna tema može obrađivati jedan ili dva nastavna sata, tj. od jedne do dvije nastavne jedinice. Ako to prilike, interesi i potrebe naslovnika traže, iznimno se neka tema može obraditi u tri nastavna sata. Broj nastavnih jedinica i sati u obradi jedne nastavne teme dijelom ovisi o postojećem učeničkom iskustvu i znanju, njihovim interesima, potrebama i okolnostima te neposredno postavljenim ciljevima nastave. Sve ovo trebaju imati na pameti vjeroučitelji koji, na osnovi ovoga temeljnoga Programa, izrađuju godišnje izvedbene programe u svojim sredinama i školama. Uza sve to, kvalitetna neposredna priprava vjeroučitelja za nastavu ima posebnu odgojno-obrazovnu važnost i nužna je za postignuće postavljenih ciljeva vjerskoga odgoja i obrazovanja učenika u školi.

Načelo programske izvedbene prilagodbe podrazumijeva individualizirani i diferencirani pristup vjeronaučnom kurikulumu, tj. procesima vjeronaučne nastave. Ti su pristupi

pretpostavka djelotvornoga odgoja i obrazovanja učenika različitih dobi i ostalih životnih okolnosti. Učeniku se tako pristupa kao prema jedinstvenoj i neponovljivoj osobi s njezinim prirodnim darovima, sklonostima, spoznajama, iskustvima, religioznim i duhovnim senzibilitetom, interesima i drugim različitostima. Ovako koncipiran Program, upravo po načelu otvorenoga kurikulumu, omogućuje nužnu prilagodbu kako darovitim učenicima, tako i učenicima s poteškoćama u razvoju i daje prostora slobodnom i kreativnom radu učenika i vjeroučitelja u izravnoj nastavi, da bi se postigli optimalni odgojno-obrazovni ciljevi i vjeronauk bio istinski susret osoba, susret kojim se pridonosi ostvarivanju istinskoga životnoga zajedništva. Prilagodba za natprosječno nadarene učenike uključuje cjelinu kurikulumu te njegove proširene ciljeve i sadržaje. Posebna je prilagodba potrebna u izradi izvedbenih prilagođenih programa za učenike s posebnim potrebama, tj. za učenike s poteškoćama u razvoju, za koje se Program u cijelosti usklađuje s njihovim stvarnim mogućnostima i potrebama. Prilagođeni programi polaze od temeljnoga Programa i kvalitativno se i kvantitativno prilagođuju učenicima prema vrsti i intenzitetu poteškoća (oštećenja), posvećujući posebnu pozornost naglašenom senzibilitetu tih učenika za susret sa sobom i s drugima, za susret s Bogom, te njihovoj nadarenosti za različite oblike stvaralačkoga izražavanja (glazbenoga, likovnoga, scenskoga ...). Uza svaku nastavnu temu, unutar nastavne cjeline, navode se bitni biblijski, doktrinarni i antropološki sadržaji, pri čemu se naznačuju pojedini sadržajni naglasci. Ti sadržaji donose središnju poruku i vjersku istinu u skladu s postavljenim odgojno-obrazovnim ciljevima u toj nastavnoj cjelini i pojedinoj temi. Zato se biblijski ili drugi sadržaji, koji se navode uz pojedinu temu, ne mogu promatrati kao zasebne pod teme, nego kao smislen, cjelovit i zaokružen tematski, odnosno nastavni sadržaj koji se obrađuje u jednom, dva ili najviše tri školska sata. Uza svaku nastavnu cjelinu donose se i prošireni sadržaji, koji mogu poslužiti vjeroučitelju u kreiranju vjeronaučne nastave za različite prigode, od nastave za naprednije učenike do njezine prilagodbe posebnim okolnostima i izazovima u kojima se učenici nalaze. U bitnome su obvezatni programski sadržaji koji obuhvaćaju nastavne cjeline i nastavne teme s pripadnim ciljevima, dok njihov redoslijed i jezična formulacija imaju orijentacijsku narav kako za vjeroučitelje, tako i za autore vjeronaučnih udžbenika. Neke su vjeronaučne teme postavljene šire, jer predviđaju različite prilike i potrebe djece u različitim crkvenim, kulturnim i društvenim prilikama Crkve u Hrvata, pa će i obrada nekih ponuđenih vjeronaučnih sadržaja ovisiti o konkretnim prilikama i uvjetima učenika. Osobito to vrijedi za proširene sadržaje koji nisu obvezatni. (*Plan i program za katolički vjeronauk 2003.*)

4. SVRHA I CILJEVI ŠKOLSKOG VJERONAUKA

Uza svaku nastavnu cjelinu donose se posebni odgojno-obrazovni ciljevi vjeronaučne nastave, i to teološki (vjernički) i antropološki (općeljudski). Zbog naravi stvari, ovdje nisu posve detaljno precizirani ti ciljevi u svojoj spoznajnoj, doživljajnoj i djelatnoj razini. Zato se naznačuju samo glavni ciljevi u pojedinim vjeronaučnim cjelinama. Budući da se na našim prostorima didaktičko-metodički pojmovi svrha, ciljevi i zadaće ne označuju niti razumijevaju jednoznačno, u ovom vjeronaučnom *Programu* razlikujemo pojmove: svrha, opći ciljevi, posebni ciljevi i pojedinačni ciljevi vjeronaučne nastave. Ovdje se pod svrhom razumijeva jedinstveni, što obuhvatniji i idealno ocrtni horizont vjerskoga odgoja i obrazovanja djece i mladeži u sustavu javnih škola, kojim se naznačuje njihov što skladniji i cjelovitiji općeljudski i kršćanski odgoj s naglaskom na punini zrelosti kršćanskoga života.

Svrha se vjerskoga odgoja dalje pobliže određuje za pojedina odgojno-obrazovna razdoblja i godišta, i to posebno za osnovnu i posebno za srednju školu, jer je svrha uvjetovana učeničkom dobi, uvjetima života, ukupnim rastom i razvojem te projektom vjerskoga odgoja. Ovdje svrha katoličkoga vjeronauka označuje postignuće vjerskoga odgoja na svršetku osmogodišnje škole i obuhvaća krunu svih odgojno-obrazovnih ciljeva koji se postavljaju u osnovnoškolskom vjeronaučnom odgojno-obrazovnom kurikulumu.

Svrha se također naznačuje u svakomu vjeronaučnomu godištu. Njome se naznačuje, kratko i konceptualno, progresivni razvoj i ostvarenje kršćanske osobnosti učenika u skladu s njihovim razvojem, 11 životnim prilikama u kojima žive, te se, u stanovitom smislu, implicitno naznačuju sadržaji i odgojno-obrazovna postignuća karakteristična za to godište.

Svrha vjerskoga odgoja posebno je važna za formuliranje općih i posebnih ciljeva, jer se oni na nju pozivaju, iz nje se izvode i ona usmjeruje cjeloviti vjerski odgojni projekt u pojedinom godištu. Pod ciljevima se misli na ishod, na ono što učenici trebaju postići, usvojiti, odnosno razvijati (znanja, stavovi, sposobnosti) kako na kraju godišta, tako i u sklopu jedne nastavne cjeline, nastavne teme i nastavne jedinice. U formulaciji ciljeva, i još više u njihovu ostvarivanju, valja imati na umu njihovu spoznajnu (kognitivnu), doživljajnu (afektivnu), voljnu (konativnu) i djelatnu (operativnu) dimenziju. Kako je već istaknuto, za svako vjeronaučno godište donose se opći ciljevi, koji se definiraju na uopćen način i koji naznačuju ishod ili rezultat jednogodišnjeg procesa. Posebni ciljevi kratko se određuju za svaku nastavnu cjelinu i obuhvaćaju ishod, tj. ono što treba postići ponuđenim temama, naznačenim sadržajima i metodičkim uputama u toj cjelini.

U skladu s općim i posebnim glavnim ciljevima, vjeroučitelj u neposrednoj pripravi svake nastavne jedinice postavlja pojedinačne ciljeve na spoznajnoj, doživljajnoj i djelatnoj razini. Potom određuje konkretne zadatke za učenike, koje treba razlikovati od zadataka za vjeroučitelje. Pojedinačni ciljevi su karakteristični po svojoj konkretnosti, postupnosti, povezanosti i provjerljivosti, i oni vode ostvarivanju posebnih i općih ciljeva vjerskoga odgojnoga rada u svakomu pojedinomu godištu. (*Plan i program za katolički vjeronauk 2003.*)

5. KRITERIJI PRAĆENJA, VREDNOVANJA I OCJENJIVANJA U NASTAVI VJERONAUKA

Prema *Planu i programu katoličkoga školskog vjeronauka u osnovnoj školi* navode se sljedeći elementi vrednovanja: znanje, stvaralačko izražavanje, zalaganje i kultura međusobnog komuniciranja. Kod svakog elementa vrednuje se: Znanje: usvojenost programskih sadržaja na: spoznajno - informativnoj razini, doživljajno - iskustvenoj razini, djelatno - iskustvenoj razini; stvaralačko izražavanje: usmeno izražavanje, pismeno izražavanje, likovno izražavanje, scensko izražavanje, glazbeno izražavanje; zalaganje: uključivanje učenika u razne oblike rada, motiviranost na satu, marljivost u izvršavanju postavljenih zadataka, uključenost u izvanškolske aktivnosti; kultura međusobnog komuniciranja: kultura prema svim sudionicima susreta uključuje: finoću, pažnju, poštovanje, iskrenost, slobodu, kreativnost.

Opisno praćenje pojedinih elemenata:

Znanje - izvrsno usvojio nastavne sadržaje, veoma dobro povezuje naučeno sa svakidašnjim životom, učenik ima sposobnosti dubljega doživljavanja i spoznavanja otajstava i nauka Crkve, posjeduje izrazite sposobnosti u interpretaciji biblijskoga teksta, ističe se u znanju i sposobnostima, s lakoćom usvaja i iznosi sadržaje, uspješno primjenjuje stečeno znanje. usvojene nastavne sadržaje iznosi logički i s razumijevanjem, veoma sposoban, s lakoćom usvaja sadržaje i uspješno ih reproducira u svakom obliku rada, nastavne sadržaje, posebno biblijske, izlaže s puno detalja, uz više ustrajnog i samostalnog rada mogao bi postići i bolje rezultate. vidljiv je napredak, potrebno je ovako nastaviti, dobro poznaje osnovne biblijske sadržaje, teže usvaja gradivo, uspjeh postiže uz dosta uloženog truda.

Stvaralačko izražavanje - učenik je vrlo uspješan u interpretativnom čitanju biblijskih i drugih književno-umjetničkih tekstova, ističe se u scenskom prikazivanju biblijskih tekstova, u usmenom izražavanju otkriva se sposobnost zamišljanja, asociiranja i logičkoga povezivanja sadržaja, učenik je uspješan i kreativan u simboličkom izražavanju, posjeduje osjetljivost i otvorenost za transcendentno, razvijene sposobnosti stvaralačkog izražavanja, ima lijep pismeni izričaj, izrazite sposobnosti za likovno izražavanje, izrazito kreativan i komunikativan, vrlo uspješan u komuniciranju s raznovrsnim medijima, posebne sposobnosti za glazbeni izričaj, zalaže se u različitim oblicima stvaralačkoga izražavanja.

Zalaganje - vrlo aktivan i zainteresiran za rad, voli predmet, aktivan tijekom nastavnoga procesa, vrijedan i samostalan, redovito prati nastavne sadržaje, odlikuje se pozitivnim odnosom prema radu, iznimno vrijedan i marljiv, aktivan na satu, redovito izvršava svoje obveze, savjestan i samostalan u radu, odgovorno se odnosi prema radu, marljivo i aktivno

sudjeluje u vjeronaučnoj nastavi i aktivnostima, posjeduje volju za rad, trudi se postići što bolje rezultate, voli rad, ali je nesiguran u svoje znanje pa nije aktivan u radu, više pozornosti posvetiti samostalnom učenju, kreativan u skupnom radu, uz poticaj postiže bolje rezultate, u radu ga treba ohrabriti i potaknuti na veću samostalnost, potrebno je češće poticati i usmjeravati pozornost na rad i sadržaje, potreban poticaj za intenzivnije uključivanje u nastavni proces, zalaže se u granicama svojih mogućnosti.

Kultura međusobnog komuniciranja - s ljubavlju pomaže drugima, vrlo lijepo surađuje s vjeroučenicima i vjeroučiteljem, kod učenika se opaža spremnost življenja po vjeri, pažljiv i ljubazan prema drugima, komunikativan i tolerantan, uzornim ponašanjem vrlo pozitivno djeluje na ostale učenike, uzoran u ponašanju i odnosu prema drugima, svoje mišljenje izražava korektno i s poštovanjem, vrlo lijepo surađuje s drugima, otvoren za suradnju, razgovor i razumijevanje, uvažava druge i prihvaća njihove ideje, kod učenika treba poticati pozitivnu verbalnu komunikaciju, treba ga poticati na pozitivan odnos prema radu i zalaganju na vjeronaučnom susretu.

Ocjenjivanje vjeronaučnih postignuća vjeroučenika jedan je od redovitih i najvažnijih načina njihova vrednovanja. To je moguće ostvariti na kraju nastavne jedinice, na kraju nastavne cjeline, na kraju tromjesečja, na kraju polugodišta.

Brojčano ocjenjivanje je sažetak kvalitativnog-kreativnog vrednovanja ostvarenog po različitim oblicima stvaralačkog izražavanja. Načini vrednovanja mogu se provoditi kroz: usmenu komunikaciju, vrednovanje stvaralačkog izražavanja, vrednovanje rada u skupini, vrednovanje kreativnog pismenog izražavanja.

6. 1. RAZRED

Cilj eksperimentalnog školskog programa iz 2019. je provjera primjenjivosti novih kurikuluma i oblika metoda rada te novih nastavnih sredstava s obzirom na povećanje kompetencija učenika u rješavanju problema; povećanje zadovoljstva učenika u školi te motivacija njihovih učitelja i nastavnika. U eksperimentalni program uključen je i katolički vjeronauk.

Prema nacionalnom kurikulumu za 1. razred za nastavu katoličkog vjeronauka plan i program je podijeljen u 4 domene: DOMENA A: Čovjek i svijet u Božjem naumu, DOMENA B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana, DOMENA C: Kršćanska ljubav i moral na djelu, DOMENA D: Crkva u svijetu. Za svaku domenu određeni su odgojno- obrazovni ishodi koji se trebaju zadovoljiti. Na stranici „Škola za život“ nalazi se metodički priručnik za vjeroučitelje s prijedlozima aktivnosti za što bolje ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda.

DOMENE:	ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI:
DOMENA A: Čovjek i svijet u Božjem naumu	<p>OŠ KV A.1.1. Učenik izražava osnovne doživljaje o sebi i svijetu te pokazuje svoju radost i divljenje prema Bogu i svemu stvorenome.</p> <p>OŠ KV A.1.2. Učenik prepoznaje da je <i>Biblija</i> sveta knjiga za kršćane i da sadrži tekstove važne za život te razumije jednostavnije biblijske pripovijesti.</p>
DOMENA B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana	<p>OŠ KV B.1.1. Učenik u biblijskim događajima i osobama otkriva Boga kao dobrog Oca koji je stvorio čovjeka, koji ljubi sve ljude i prisutan je među nama.</p> <p>OŠ KV B.1.2. Učenik otkriva i upoznaje Isusa kao prijatelja i prepoznaje njegovo djelovanje među ljudima.</p> <p>OŠ KV B.1.3. Učenik izražava svoju ljubav prema Bogu u zahvaljivanju, molitvi i pjesmi.</p>
DOMENA C: Kršćanska ljubav i moral na djelu	<p>OŠ KV C.1.1. Učenik otkriva da je svaki čovjek Božje stvorenje koje treba poštovati i ljubiti te uočava važnost pomirenja i opraštanja za život u zajednici.</p> <p>OŠ KV C.1.2. Učenik poštuje pravila dobrog ponašanja u obitelji i razredu, prepoznaje školu kao mjesto susreta, zajedništva, radosti i učenja.</p>
DOMENA D: Crkva u svijetu	<p>OŠ KV D.1.1. Učenik opisuje Crkvu kao zajednicu Isusovih učenika (vjernika) u koju se ulazi krštenjem.</p> <p>OŠ KV D.1.2. Učenik prepoznaje Crkvene blagdane i slavlja te njihovu poruku.</p> <p>OŠ KV D. 1.3. Učenik prihvaća i poštuje učenike koji ne pripadaju Katoličkoj Crkvi.</p>

Tablica 1- Domene i odgojno- obrazovni ishodi prema nacionalnom kurikulumu

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA IZ VJERONAUKA

I. OPĆI PODACI O VJERONAUČNOM SUSRETU

Redni broj pripreme:

Datum:

Škola:

Razred: 1.

Broj učenika:

Vjeroučitelj:

Trajanje vjeronaučnoga sata/susreta: 45 minuta

Nastavna cjelina: *Ljudi i poslije smrti žive s Bogom*

Nastavna jedinica: *Novi život s Bogom*

Oblici rada: frontalni, individualni

Metodički postupci (metode rada): čitanje, usmeno izražavanje, pismeno izražavanje, razgovor, slušanje, metoda osobnog iskustva, molitva

Mediji komuniciranja: ploča, kreda, bilježnica, olovka, tekstovi, radni materijali

Korelacija – veze sadržaja nastavne jedinice sa sadržajima drugih predmeta:

- Hrvatski jezik (usmeno izražavanje, pismeno izražavanje)
- Priroda i društvo

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI I RAZRADA:

OŠ KV A.1.1 -Učenik izražava osnovne doživljaje o sebi i svijetu te pokazuje svoju radost i divljenje prema Bogu i svemu stvorenome.

- Učenik prepoznaje i navodi neka važna životna pitanja o kojima se govori na vjeronauku (npr. o Bogu i njegovoj ljubavi prema ljudima)
- Učenik na pozitivan način izražava osnovne potrebe, želje, emocije i iskustva u odnosu prema svijetu, prema sebi i drugima.
- U prirodi i osobama oko sebe zapaža ljepotu i sklad. Učenik uočava da je život čudesan i da je Božji dar.
- Učenik prepoznaje sebe i druge kao Božju ljubljenu djecu kroz uočavanje kako svatko ima svoje ime, svoje mjesto i svoje posebnosti.
- Učenik izražava stav poštovanja prema ljudima oko sebe.

TIJEK VJERONAUČNOGA SATA/SUSRETA

Molitveno-meditativni početak susreta

Učenike zamolim za sabranost i molitvu započinjem znakom križa.

Znak križa. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen

Oče naš sa pokretima.

Motivacija

Sa učenicima razgovaram, a ujedno im i tumačim, o tome kako nas okružuju žive i nežive stvari. Nakon što usvoje što je živo, a što neživo započinjem igru „živi, živi“ (slično kao igra „leti, leti“). Nakon igre započinjem sa njima spontani razgovor o tome koja je glavna razlika između živih i neživih stvari. Što se događa sa biljkama, životinjama, čovjekom? Oni rastu, stare... i što se na kraju dogodi? Razgovorom i pitanjima dolazimo do zaključka da su žive stvari, za razliku od neživih, podložne promjenama. Učenici sami dolaze do odgovora da ugibaju, umiru.

Najava teme

Iz ovoga što ste sada naveli, možete zaključiti kako ćemo danas razgovarati o smrti i životu. Razgovarat ćemo o tome da sve što se jednom rodi mora umrijeti. Vidjet ćemo kako je Isus, Bog gospodar života i smrti koji nam daje novi život. Pozivam učenike da otvore udžbenike na str. 30.

Obrada teme

U uvodnom djelu sata razgovarali smo o živim i neživim stvarima, stvarima u kojima nema života. Da bi shvatili koja je razlika između života i smrti uzet ćemo si za primjer jednu malu ptičicu.

Što ptičica sve može raditi kad je živa? Ptičica može letjeti, pjevati, skakati, jesti. A što ptičica može raditi kada ugine? Ne može ništa od onoga što radi kad je živa. Iz ovoga možemo zaključiti da biti mrtav znači da ono što se prije u životu moglo činiti, sada se više ne može. Sve u životu umire. To možemo vidjeti svugdje oko nas. Imamo za primjer i cijelu prirodu. Recite mi u kojem se godišnjem dobu nalazimo? Koja su obilježja jeseni, što se sa prirodom događa? (govorim im da pogledaju na slike u udžbeniku) Iz ovoga svega navedenog bismo li mogli reći da priroda na neki način umire? Da li je to kraj prirodi? Da li će možda oživjeti?

Kao što mala ptica i cijela priroda na kraju umiru, tako i čovjek umire. Čovjek je također podložan umiranju, smrti. Čovjek se rađa, raste, stari i na kraju umire. Ali tu nije kraj, jer čovjek kada umrije, istovremeno se rađa za **novi život** (*Slično kao i priroda koja mora umrijeti da bi na proljeće ponovno oživjela*). Što mislite o kakvom novom životu pričam? Tko nam daje taj novi život?

Vidite i sam Isus je umro. Umro je za nas ljude da bi nam darovao taj novi život. Isus je umro i na koncu uskrsnuo na novi život koji obećaje svima nama. Možemo slobodno reći da je Isus pobijedio smrt. Jer vidite sada koliki smo mi ljudi sretnici? Naša smrt, za razliku od životinja i biljaka, nema zadnju riječ u našem životu. Zahvaljujući Isusu, što je za nas umro na križu, mi nakon smrti nastavljamo živjeti. *Ali da bi imali taj novi život mi ga trebamo zaslužiti; što mislite kako? Kako trebamo u životu živjeti da bi imali novi život/život vječni?*

Sinteza

Za sintezu vjeroučenicima dijelim radne listiće. (prilog 1.) U rješavanju listića, obilazim učenike i pomažem im u rješavanju istih.

Aktualizacija

Kroz aktualizaciju skrećem vjeroučenicima pozornost da trebamo ljubiti jedni druge. Trebamo slušati roditelje, učitelje, poštivati starije, ići nedjeljom na svetu misu, redovito se moliti Bogu i živjeti životom kakvim bi Isus htio da živimo kako bi zaslužili novi život, život vječni.

Molitveno-meditativni završetak

Slava Ocu..

Usporedivši ovu pripremu prema novom kurikulumu sa pripremom prema starom kurikulumu, nemamo neke značajne razlike. U ovoj pripremi se samo u općim podacima dodaje element ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI I NJIHOVA RAZRADA.

7. 2. RAZRED

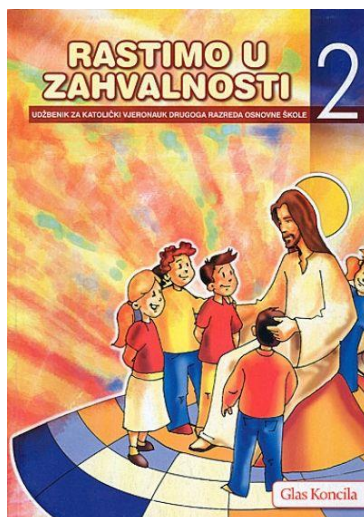
ANALIZA PLANA I PROGRAMA SUKLADNO S UDŽBENIKOM ZA 2. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

NASTAVNA CJELINA:	PONOVNO SMO ZAJEDNO	BOG NAS JE ČUDESNO STVORIO	LJUDI NA BOŽJEM PUTU	NAŠA POVEZANOST S BOGOM I S LJUDIMA	ISUS – DAR BOŽJI ZEMLJI I LJUDIMA
NASTAVNE TEME:	1. Gradimo zajedništvo i prijateljstvo 2. Učimo poput Isusa voljeti ljude	1. Svijet je čudesan i tajnovit 2. Različiti smo, a ipak jednaki 3. Čovjek je divno Božje stvorenje	1. Biblija je najljepša knjiga 2. Noa je Bogu poslušan 3. Abraham vjeruje Bogu 4. Josip Egipatski na Božjem putu	1. Mi smo Božja djeca i međusobno braća i sestre 2. Naša zahvalnost Bogu i ljudima 3. Naša zahvalnost svecima i pokojnicima	1. Ljudi žive u nadi i iščekivanju 2. Izraelski narod očekuje Mesiju 3. Isus je očekivani Mesija – Sin Božji 4. Mudraci traže Isusa
BROJ SATI:	4 SATA	6 SATI	9 SATI	5 SATI	8 SATI

Tablica 2- Plan i program za nastavu vjeronauka za drugi razred

NASTAVNA CJELINA:	ISUSOVI PRIJATELJI	ŽIVOT JE LIJEP I TEŽAK	LIJEPO JE KAD SU BRAĆA ZAJEDNO	CRKVA JE VELIKA BOŽJA OBITELJ	NAŠA RADOST I ZAHVALNOST
NASTAVNE TEME:	1. Mnogi su povjerovali Isusu 2. Isus pokazuje Božju ljubav i dobrotu 3. Isus treba ljude za svoje djelo 4. Novi zavjet pripovijeda o Isusovu životu	1. Svijetle i tamne strane života 2. Mi trebamo jedni druge 3. Isus pomaže bolesne i siromašne 4. Isus je trebao trpjeti, biti raspet i umrijeti 5. Isus je uskrsnuo od mrtvih 6. Uskrsli Isus donosi mir i radost života	1. Isusovi prijatelji svima čine dobro 2. Svima praštati i dobrotu iskazati 3. Učimo biti dobri prema drugima - Majčin dan 4. Molitva povezuje ljude	1. U obitelji živimo jedni za druge 2. Po krštenju postajemo članovi Katoličke crkve 3. Moja obitelj i župa 4. Kršćani se u svijetu poštuju i pomažu	1. Hvala za dar učenja i zajedništva 2. S Bogom u radost života
BROJ SATI:	9 SATI	11 SATI	6 SATI	8 SATI	4 SATA

Tablica 3- Plan i program za vjeronaučnu nastavu za drugi razred

Slika 1- Udžbenik za katolički vjeronauk drugog razreda osnovne škole

Katolički vjeronauk održava se u nastavi 2. razreda osnovne škole u kvoti od 70 sati godišnje. Domene nastave Katoličkog vjeronauka podijeljene su u 4 poddomene. Za analizu udžbenika uzela sam udžbenik *“Rastimo u zahvalnosti, Udžbenik za katolički vjeronauk drugoga razreda osnovne škole”*. Prva poddomena, odnosno domena A u planu i program nalazi se pod imenom: Čovjek i svijet u Božjem naumu. U udžbeniku izdavača Glas koncila ta se domena nalazi pod imenom: Bog je čudesno stvorio svijet i ljude. Odgojno-obrazovni ishodi su podijeljeni u tri etape. Prva je: Učenik iznosi i opisuje osnovna iskustva o sebi, o drugima i svijetu u kojem uočava svijetle i tamne strane. Taj odgojno-obrazovni ishod popraćen je naslovima u udžbeniku na stranicama 24 i 26 koji glase: Ljudi nisu poslušali Boga i Ljudi velike vjere na Božjemu puta. Iz samih naslova vidljiv je zadani ishod. Po samom naslovu ljudi nisu poslušali Boga, učenik sam nagoviješta da je to nešto loše. On sam može nabrojati tamne odnosno loše i svijetle odnosno dobre strane njega kao pojedinca, ali može i razabrati čine li drugi pojedinci loše ili dobro. Također učenik prema tim naslovima može u opisnoj situaciji opisati loše djelo, kao i dobro djelo. Pošto je važna empatija kod djeteta, ali prvenstveno kod učenika koja se razvija postupno uz njegovo sazrijevanje kao osobe, učenik će, sukladno s odgojno-obrazovnim ishodom, moći predložiti kako pomoći drugima u svojoj okolini. Drugi ishod vezan uz domenu A jest: Učenik objašnjava da je Biblija sveta knjiga koja govori o Bogu i o ljudima, uočava da je osobito važna poruka Isusa Krista te razumije jednostavnije biblijske pripovijesti. Ta domena praćena je slijedećim naslovom u udžbeniku: Biblija je najljepša knjiga. Učenik će nakon obrade ovog nastavnog sadržaja moći nabrojati od kojih se dijelova sastoji biblija (Stari i Novi zavjet) te će moći opisati Bibliju kao najvažniju knjigu kršćana, koja se

drugim nazivom još naziva i Sveto pismo. Također, moći će odvojiti Stari od Novoga zavjeta i ukratko imenovati o čemu se govori u kojem dijelu. Priče i propovjedi koje su učeniku dane, on će ih moći prepričati, kao i shvatiti njihovu pouku. Pouku će moći usporediti sa današnjim životom, kao i konkretnim iskustvom. Treća domena pod nazivom: Učenik prepoznaje i navodi različite religijske znakove, blagdane i običaje u neposrednoj okolini te izražava važnost poštovanja drugih ljudi povezana je s naslovom u udžbeniku na stranici 18 pod naslovom Svijet je čudesan i tajnovit. U tom naslovu opisuju se Božji darovi poput cvijeća, zraka, sunca, mjeseca, zvijezda i svemira. U domeni označenoj slovom B govori se o riječi Božjoj i vjeri Crkve u životu kršćana. Prema odgojno-obrazovnim ishodima učenik otkriva Boga stvoritelja koji poziva čovjeka da mu bude prijatelj i suradnik. Taj ishod usko je povezan s pričama o ljudima koji su pomogli unaprijediti našu vjeru, poput mudraca, Abrahama i Noe. Učenik će ovim ishodom moći razlikovati biblijske osobe te će točno za svaku osobu moći reći njegovu/njezinu ulogu u cjelokupnom stvaranju Svetog pisma. Domena C govori o Kršćanskoj ljubavi i moralu na dijelu. Odgojno-obrazovni ishod nalaže da će učenik na primjerima biblijskih tekstova opisuje kako Bog ljubi čovjeka i oprašta čovjekove pogreške. Stoga taj ishod možemo povezati s tekstovima pod naslovom: Navještaj Isusove ljubavi i tekstem Isus treba ljude za svoja djela. Samom analizom tekstova dobivamo razine ishoda koje će učenik nakon razumijevanja teksta moći raspoznati i obrazložiti. Učenik tako prepoznaje da je svaki čovjek poseban i vrijedan. Isto tako učenik opisuje prijateljstvo između Boga i prvih ljudi. Na primjerima biblijskih tekstova učenik opisuje kako je Bog milosrdan i oprašta čovjekove pogreške. Zadnja domena, ona označena slovom D govori o Crkvi u svijetu. Temeljni odgojno-obrazovni ishod je taj da učenik opisuje život Isusovih učenika nekad i danas i uočava kako se u Crkvi očituje ljubav prema Bogu i čovjeku. Taj ishod usko je povezan s naslovom Kršćani se u svijetu poštuju i pomažu. Temeljna razrada ishoda jest ta da učenik opisuje život kršćana danas i Crkvu kao mjesto susreta, zajedništva i radosti. Ovdje se spominje Sveti otac, tj. Papa te općenita hijerarhija crkve svedena na minimalnu moguću razradu kako bi učenici drugoga razreda osnovne škole to mogli shvatiti.

II. OPĆI PODACI O VJERONAUČNOM SUSRETU

Redni broj pripreme:

Datum:

Škola:

Razred: 2.

Broj učenika:

Vjeroučitelj:

Trajanje vjeronaučnoga sata/susreta: 45 minuta

Nastavna cjelina: *Izborne teme*

Nastavna jedinica: *Naša zahvalnost svetcima i pokojnicima*

Ciljevi: Navesti vrline ljudi koji su živjeli za druge i tako postali sveti. Imenovati svetce - osobito one čija imena nosimo.

Zadaci koje treba ostvariti da bi se cilj postigao:

Obrazovni zadaci: Upoznati svece, osobito one čija imena nosimo i kojima se molimo; naučiti neke molitve svecima.

Funkcionalni zadaci: Izgrađivati kod vjeroučenika osjećaj zahvalnosti prema svecima.

Odgojni zadaci: Razvijati kod vjeroučenika osjećaj važnosti molitve svecima.

Ključni pojmovi: svetac

Metodički sustav/pristup: heuristički.

Domaći uradak: Nema predviđene domaće zadaće.

Oblici rada: frontalni, individualni, rad u paru

Metodički postupci (metode rada): čitanje, usmeno izražavanje, pismeno izražavanje, usmeno izlaganje, razgovor, slušanje, metoda osobnog iskustva, molitva

Mediji komuniciranja: ploča, kreda, bilježnica, olovka, tekstovi, radni materijali, projektor,

Korelacija – veze sadržaja nastavne jedinice sa sadržajima drugih predmeta:

- Hrvatski jezik (usmeno izražavanje, pismeno izražavanje, interpretativno čitanje)

TIJEK VJERONAUČNOGA SATA/SUSRETA

Molitveno-meditativni početak susreta

Učenike zamolim za sabranost i molitvu započinjem znakom križa.

Znak križa. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen

Slavim te, Gospodine, Oče naš.
Zahvaljujem ti za mirnu noć
i za svjetlo novoga dana.
Gospodine Isuse Kriste, svjetlo svijeta,
ti si put kojim danas želim ići,
ti si istina koja me vodi,
ti si život koji nalazim.
Daj mi svoju ljubav da te prepoznam u ljudima
koje danas budem susretao.
Amen.
Oče naš...

Motivacija

Kako bih što kvalitetnije motivirao vjeroučenike za temu koju želim s njima obraditi, upotrebljavam fotografije (*prilog 1.*). Prikazujući fotografije počinjem sa njima spontani razgovor. Pokušavam ih motivirati pitanjima: Kako doživljavate sliku? Što mislite što nam ona prikazuje?

Najava teme

Iz ovih slika i iz ovoga što ste sada naveli, možete zaključiti kako ćemo danas razgovarati o svecima. Sveci su ljudi koji su živjeli na zemlji jednostavnim životom. Ali imali su veliko srce za Boga i ljude. Svojim životom, i onim što su činili, svjedočili su Božju ljubav i dobrotu. Vjerovali su u Boga koji daruje vječni život. Mnogi od nas nose imena svetaca i na njihov spomendan slavimo svoj imendan, te se molimo svojim nebeskim zaštitnicima za pomoć.

Učenici zapisuju temu u bilježnicu, a ja na ploču:

NAŠA ZAHVALNOST SVECIMA I POKOJNICIMA

Obrada teme:

Već smo imali prilike puno puta (posebice u Crkvi, na svetoj misi) čuti kako je smrt samo prijelaz iz zemaljskog života u nebeski. Tako je smrt zapravo početak ljepšeg i radosnijeg života s Bogom. Stoga možemo reći da je čovjekov smrtni dan zapravo rođendan za nebo. Oni koji su na zemlji ljubili sva stvorenja i sve stvoreno, doživljavamo svetima, a neke je od njih Crkva proglasila svecima.

- Poznaješ li ime kojeg sveca?
- Što znaš o njemu?
- Znaš li kojeg se datuma slavi?

Neki sveci su zapisani u kalendaru, ali daleko više ima svetaca čija imena nam nisu poznata.

- Što misliš, kako se postaje svecem?
Kratko prepričam priču nepoznatog autora (Prilog. 2.)
- Imaš li sad odgovor kako i mi možemo biti mali sveci?
- Na koji način to najbolje možemo ostvariti?
- Što iz ovoga možemo zaključiti, tko su sveci?

Zapisujem na ploču: SVECI SU NAŠI UZORI I ZAŠTITNICI

Mnogi od nas nose ime nekog sveca. Tada kažemo da je on naš nebeski zaštitnik.

- Da li znate koji je vaš nebeski zaštitnik?
- Da li se molite svojim zaštitnicima?
- Jer znate koju molitvu koja je posvećena svecima?

Zapisujem na ploču: Svi sveti, molite za nas!

Tumačim vjeroučenicima kako molimo taj zaziv.

Svaki od nas ima svojeg sveca zaštitnika. Možemo zaključiti kako je svetaca jako puno. Mi ćemo se sada upoznati sa nekim najpoznatijim svecima.

Dijelim vjeroučenicima radni listić sa svecima (Prilog. 3.)

Vjeroučenici radni list rješavaju u paru. Ja ih obilazim i pomažem im u rješavanju istog.

Sinteza

Sa vjeroučenicima razgovaram o svecima, provjeravam kroz razgovor (tražim povratnu informaciju) ono o čemu smo danas učili. *Sintezu planiram napraviti kroz sljedeća pitanja:*

Što su to sveci?

Koje svece smo danas nabrojili?

Koji vam je najdraži? Zašto?

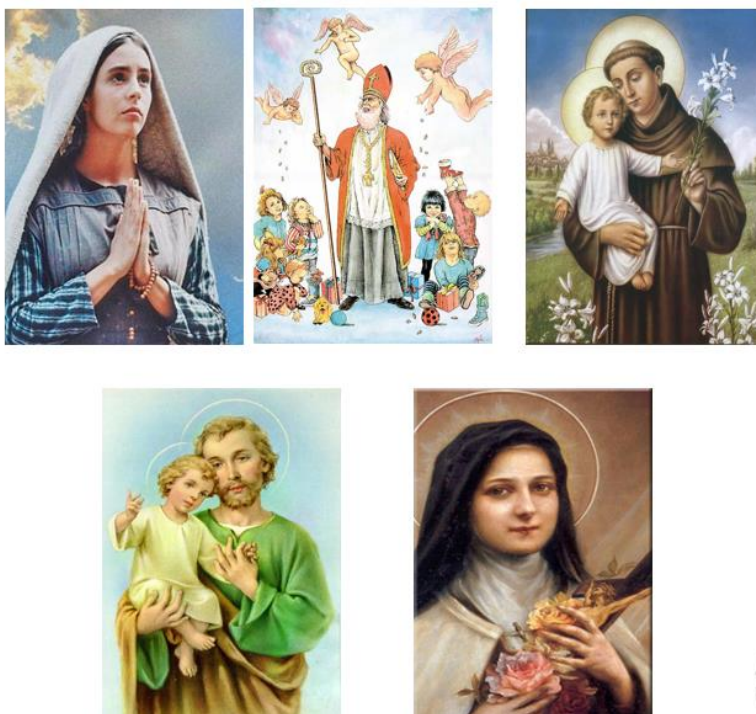
Aktualizacija

Danas smo iz života nekih svetaca naučili kako su oni živjeli i svjedočili Božju ljubav i dobrotu. Pokušat ćemo što više se ugledati i nasljedovati naše nebeske zaštitnike. Oni su nam primjerom pokazali kako bi trebali ljubiti Boga i jedne druge. Pozivam vas da za koji dan, kada ćemo slaviti blagdan Svih Svetih, pođete u crkvu na sv. misu. Kada ćete paliti svijeću sa svojim roditeljima na blagdan Svih Svetih sjetite se današnjeg sata – čiji je to dan i kome se toga dana obraćamo.

Molitveno-meditativni završetak

Slava Ocu...
Svi sveti, molite za nas!

PRILOZI:

Slika 2- Slike svetaca

Jednoga dana jedan mladić stajao je u središtu grada razmišljajući kako on ima najljepše srce u cijelom onom kraju. Prošla je velika povorka ljudi i svi su oni priznali kako je njegovo srce savršeno. Nije bilo crtice niti zarez na njemu. Mladić je bio jako ponosan i još se više i glasnije hvalio svojim prelijepim srcem. Iznenada, ispred povorke pojavio se jedan stari čovjek i rekao: "Tvoje srce nije ni približno lijepo kao moje?" Povorka i mladić pogledali su u starčevo srce. Udaralo je istina snažno, ali je bilo prepuno ožiljaka. Na njemu je bilo mjesta gdje su komadići bili otkinuti i onih koji su srasli sa srcem, ali nisu potpuno pristajali i bilo je mnoštvo oštećenih završetaka na tim komadićima.

Kad su bolje pogledali utvrdili su da u stvari dosta komadića nedostaje.

Ljudi iz povorke počeli su mrljati među sobom "kako može reći da mu je srce ljepše od mladićeva snažnog i lijepo oblikovanog srca?" Mladić je pogledao u starčevo srce i nasmijao se vidjevši njegovo stanje. "Mora da se šališ", rekao je starcu, "usporedi svoje srce s mojim, moje je savršeno a tvoje je prepuno ožiljaka."

"Da", rekao je starac, "tvoje srce izgleda savršeno ali ne može se niti uspoređivati s mojim. Pogledaj ove ožiljke! Svaki od njih predstavlja osobu kojoj sam dao dio svoje ljubavi. Često mi osoba uzvratit dijelom svog srca, ali budući da dijelovi nisu jednaki, imam nekih grubih završetaka. Ponekad dam dijelove srca, ali mi osobe ne vrate svoj komadić srca. To su ovi prazni dijelovi. Ožiljci su bolni, otvoreni su, podsjećajući me na ljubav koju sam dao a nije uzvraćena. Dijeljenje ljubavi je rizik. Ipak ljudi se jednog dana mogu vratiti i popuniti prazne prostore na koje čekam, zato se taj rizik isplati."

Mladić je samo pognuo glavu i pridružio se povorci koja se divila starčevu savršenom srcu.

Aktivirajte
Idite u po

Slika 3- Tekst

SVECI

Sveci su ljudi koji su u raju. Žive u nebeskoj slavi, sretni zauvijek. Neke poznajemo i rado bismo ih vidjeli, ali ne možemo. Zato se koristimo simbolima kao znakovima prepoznavanja.

Malimo im se s pouzdanjem, najčešće u nevoljama.

u osmosmjerci pronađi imena svetaca koje vidiš na slikama

Sveti ANTE (ANTUN) zaštitnik je djece, pomoćnik u radu i ljudi mu se često mole da pronađu izgubljeno.

Sveta BARBARA zaštitnica je od udara groma i životnih oluja. Ljudi joj se posebno mole da ih smrt ne zastolno iznenada.

Sveti JURAJ (JURE) zaštitnik je mnogih gradova i pokrajina, vojnika, ratara i pastira.

Sveta KATARINA, poznata po svojoj velikoj mudroći, zaštitnica je studenata i sveučilišta.

RAFAEL, arkanđeo, zaštitnik je liječnika, psihijataru, putnika i iseljenika.

NIKOLA je biskup zaštitnik djece, putnika i pomoraca iako mu se ljudi mole i u drugim nevoljama.

Sveta je LUCIJA zaštitnica očiju tj. vida.

J E L E N A R
A L O K I N A
J U R A J I F
B A R B A R A
L U C I J A E
N A V I S T L
V N U T N A E
T I M A R K O

JELENA KRIZARICA - pronašla je Isusov križ na Kalvariji. Zaštitnica je kršćana.

IVAN EVANĀELIST zaštitnik je pisaca, knjižničara i izdavača. Ljudi mu se mole i da ih sačuva od trovanja i opekotina.

Sveti je MARKO zaštitnik polja i usjova. Ljudi mu se često mole da ih zaštiti od nevremena.

nadopuni
Zaštitnik djece je sv. _____ i sv. _____
Putnici se posebno mole svetom _____ i
arhanđelu _____. Zaštitnica _____ je sveta
_____. Zaštitnik polja je _____ Marko.
Zaštitnica ljudi koji vjeruju u Isusa Krista je _____

Sveti _____ (_____) jaše na _____

Pored svetog _____ je krilati _____

Rafaal ima štap i _____

Nikola je bio _____, a Ivan apostol i _____

Veoma je mudra sveta _____

Slika 4- Nastavni listić

Kao primjer pripreme za sat vjeronauka izabrala sam nastavnu jedinicu: *Naša zahvalnost svetcima i pokojnicima*. Priprema se sastoji od općih podataka (škola u kojoj se sat izvodi, razred i vjeroučitelja/mentora; nastavna cjelina, nastavna tema, nastavna jedinica; ključni pojmovi; ciljevi sata, ishodi sata; oblici rada; nastavne metode, sredstva, pomagala; korelacija; plan ploče) i tijeka vjeronaučnog sata (molitveni početak, motivacija, najava teme i teksta, prvi susret s tekstom, kratka doživljano- spoznajna stanka, istraživanje prvih dojmova, interpretacija u užem smislu, sinteza, aktualizacija, molitveni završetak). Na kraju svake pripreme potrebno je umetnuti priloge svakog sadržaja kojeg smo koristili za obradu nastavne jedinice. Spomenula bih kako je dobro i vrlo bitno da kod obrade koristimo propisani udžbenik za vjeronauk uz ostale materijale koji su pripremljeni za uspješnije usvajanje nastavnog sadržaja. Na kraju nastavnog sata najvažnije jest to da smo s učenicima ostvarili sve ciljeve.

Odgojno- obrazovni ishodi ovog sata:

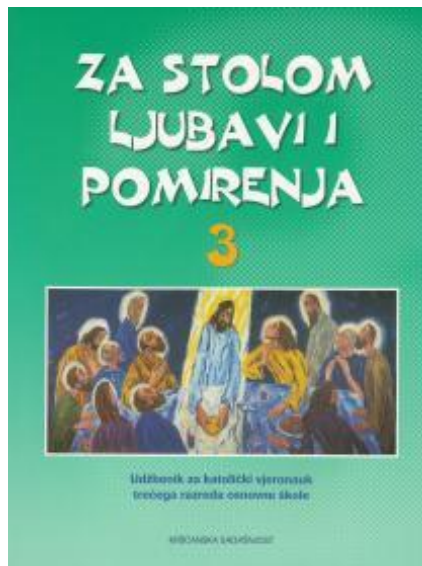
- Učenik će moći navesti vrline ljudi koji su živjeli za druge i tako postali sveti.
- Učenik će znati imenovati svetce - osobito one čija imena nosimo

8. 3. RAZRED

ANALIZA PLANA I PROGRAMA SUKLADNO S UDŽBENIKOM ZA 3. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

NASTAVNA CJELINA:	NAŠI VJERONA UČNI SUSRETI	ISUS JE S NAMA	BOG JE NAŠ SPASITELJ	BOG JE DOŠAO MEĐU LJUDE	ISUSOV POZIV NA POMIRENJE	U EUHARISTIJI – ISUS JE MEĐU NAMA	BOG NAS LJUBI
NASTAVNE TEME:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opet smo zajedno 2. Otkrivamo tajne Božje ljubavi i dobrote 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo sve kupiti 2. Trebamo ljubav i povjerenje 3. Isus reče: “Ja sam put. Ja sam život.” 4. Isus reče: “Ja sam kruh života.” 5. Dani kruha i zahvalnosti 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vidio sam vašu nevolju 2. Bog se objavljuje Mojsiju 3. Izlazak spasa 4. Bog hrani svoj narod u pustinji 5. Bog daje Deset zapovijedi 6. Isusov zakon ljubavi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znakovi Božje dobrote 2. Navještaj Isusova rođenja 3. Radost Marije i Elizabete 4. Bog postaje čovjekom 5. Isus, spasitelj svih ljudi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ljudi i njihova krivnja 2. Susret Isusa i grešnika 3. Naši grijesi i Božje milosrđe 4. Isus daje priliku za novi početak 5. Isusova smrt i uskrsnuće (temelj oprostjenja) 6. Isus naviješta pomirenje 7. Sakrament pomirenja (kao put obraćenja) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Isus je uvijek među nama 2. Kruh je više od kruha 3. Vino je više od vina 4. Kako je daleko Emaus 5. Naše slavlje svete mise 6. Euharistija – izvor života 7. Podijeli svoj kruh s gladnima 8. Slavlje prve svete pričesti u župi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Isus je uvijek među nama 2. Isus je prisutan u sakramentima 3. Na praznicima svjedočimo Isusovu dobrotu
BROJ SATI:	3 SATA	10 SATI	12 SATI	8 SATI	14 SATI	15 SATI	8 SATI

Tablica 4- Plan i program za vjeronaučnu nastavu za treći razred

Slika 5- Udžbenik za katolički vjeronauk trećeg razreda osnovne škole

Katolički vjeronauk održava se u nastavi 3. razreda osnovne škole u kvoti od 70 sati godišnje. Domene nastave Katoličkog vjeronauka podijeljene su u 4 poddomene. Za analizu udžbenika uzela sam udžbenik *“Za stolom ljubavi I pomirenja 3, Udžbenik za katolički vjeronauk trećega razreda osnovne škole”*. Nakladnik ovog izdanja udžbenika jest Kršćanska sadašnjost. Domena A u planu i program nalazi se pod imenom: Čovjek i svijet u Božjem naumu. Glavni odgojno-obrazovni ishod jest taj da učenik prepozna i opisuje važnost zajednice za život pojedinca. Usko povezano s odgojno-obrazovnim ishodom u udžbeniku se nalazi cijela cjelina pod nazivom Isus je s nama. U toj cjelini mnogi su tekstovi koji govore o tome da se ljubav ne može kupiti te da je ona dar Božji. Razradom odgojno-obrazovnog ishoda ta cjelina usko se poklapa s navedenim. Učenik razlikuje različite zajednice (obitelj, razred, škola, prijatelji, Crkva, različite vjerske zajednice). Tako se odmah u prvom tekstu Ne možemo sve kupiti objašnjava važnost majčine ljubavi i potrebe za zajednicom – obitelji. Zajedništvo i ljubav kao put prema sreći temeljne su značajke koje učenika ne pripremaju samo za vjeru već i za život i nošenje sa svakodnevnicom. U domeni B govori se o Riječi Božjoj i vjeri Crkve u životu kršćana dok je odgojno-obrazovni cilj taj da će učenik upoznati i doživljavati Boga kao dobrog Oca koji se brine za svoj narod. Zadanu domenu možemo povezati sa cjelinom pod nazivom Bog je naš spasitelj. Posebice tekst naziva Vidio sam vašu nevolju govori o tome kako nam Bog pomaže u najgorim životnim trenucima te da nikada ne smijemo gubiti vjeru i nadu u njega. Tekst je prilagođen uzrastu učenika u drugom razredu, ali dubljom analizom možemo reći da je na divan biblijski način opisana Božja ljubav prema čovjeku. Domena C: Kršćanska

ljubav i moral na djelu čiji je odgojno-obrazovni cilj taj da učenik otkriva i prepričava Deset zapovijedi kao znak saveza i prijateljstva između Boga i čovjeka i zapovijedi ljubavi kao ispunjenje svih zapovijedi, usko je povezan s tekstom Bog daje deset zapovijedi. Istaknutim tekstom na stranici 36 nalazi se deset Božjih zapovijedi koje učenici moraju usvojiti. Vizualno su istaknute te od cijelog teksta one najviše privlače pozornost. Također da ne ostane sve na pukome tekstu na stranici 37 nalazi se ilustracija slikara Marca Chagalla na kojoj Mojsije prima Deset zapovijedi. Analiziranjem ovog ishoda smatram da je iznimno kvalitetno prikazan i napravljen u samome udžbeniku. Domenu D koja govori o Crkvi u svijetu, prati odgojno-obrazovni ishod u kojem učenik opisuje župnu zajednicu, navodi načine aktivnoga sudjelovanja u župnoj zajednici. Sukladno s time nalazimo dvije teme, odnosno dva teksta u udžbeniku. Prvi tekst, odnosno cjelina jest u Euharistiji – Isus je među nama. U toj cjelini govori se važnost euharistijskog slavlja nas vjernika te štovanje Isusa, to jest njegovog tijela i krvi. Pomno I detaljno je objašnjeno zašto je Isus kruh života te zašto njegovo tijelo primamo u obliku hostije. Navedeno je i to da je Euharistija izvor života te samo Isusovo žrtvovanje za nas, naš život kao život vjernika. Drugi tekst nalazi se u cjelini Izborne teme i govori o slavlju Prve pričesti u Župi. Tu je točno opisana zadaća učenika u župnoj zajednici te sve njegove aktivnosti koje prate ovaj iznimno važan sakrament. Učenik tako shvaća svoju ulogu u daljnjem životnom putu kroz vjeru, kao i ulogu u putu kroz život.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA IZ VJERONAUKA

I. OPĆI PODATCI O VJERONAUCNOM SATU

Škola:

Razred: 3 (treći)

Vjeroučitelj:

Nastavna cjelina : U EUHARISTIJI – ISUS JE MEĐU NAMA

Nastavna tema : Podjeli svoj kruh s gladnima

Nastavna jedinica : Ljubav prema potrebnima

Ključni pojmovi: Caritas, činiti dobro

CILJ: Učenik će pokazati djelotvornu ljubav u konkretnom životu

ISHODI:

Obrazovni: Učenik će objasniti pojam Caritas i upoznati djelovanje Caritasa

Odgojni: pokazati osjećaj odgovornosti za potrebne i biti spreman pomagati drugima čineći mala dobra djela

Djelatni: Učenik će povezati djelovanje Caritasa sa potrebama u svojoj sredini

Metodički sustav: interpretacijsko-analitički s elementima stvaralačkog

Oblici rada: individualni, frontalni i rad u paru

Aktivnosti učenika: razgovaranje, pisanje, crtanje i izlaganje

Nastavne metode: molitveno izražavanje, pismeno izražavanje, likovno izražavanje, usmeno izražavanje, razgovor i interpretativno čitanje

Nastavna sredstva: udžbenik Za stolom ljubavi i pomirenja, bilježnica i radni listovi

Nastavna pomagala: ploča, kreda, magneti, hamer papi i kolaž papir

Korelacija: hrvatski jezik (pisano izražavanje), glazbena kultura (pjevanje) i likovna kultura (crtanje znaka ljubavi)

Plan ploče:

Ljubav prema potrebnima

- Caritas=Ljubav
- Dobra djela obasjavaju ljude u potrebi

1. MOLITVENI POČETAK (2 min)

Hvaljen budi Isuse...

2. MOTIVACIJA: (4 min)

Pročitati ću vam priču „Zvezdani taliri“ (vidi prilog br. 1). Pozivam učenike da budu jako pažljivi dok meditativno čitam priču.

3. NAJAVA TEME I TEKSTA: (3 min)

Čuli smo kako je u ovoj priči jedna mala djevojčica, iako i sama siromašna, razdijelila i ono malo što je imala (kruh, kaputić, košuljicu) drugim ljudima. Danas ću vam pročitati još jedan Biblijski tekst s kojim ste se susreli u drugom razredu kako bi ste se podsjetili na ljude koji pomažu drugima i tako postaju slični Isusu. Čitam tekst iz Evanđelja po Luki 10,29-36 (vidi prilog broj 2).

4. PRVI SUSRET S TEKSTOM (4 min)

Dok izražajno čitam tekst iz Lk 10,29-36 djeca prate ispred sebe napisani tekst na listiću.

5. KRAKTKA DOŽIVLJANO-SPOZNAJNA STANKA

Nekoliko trenutaka ostavljam vjeroučenike u tišini kako bi odjeknuo pročitani tekst.

6. IZRAŽAVANJE PRIVIH DOJMOVA, DOŽIVLJAJA, ZAPAŽANJA (3 min)

Pitam vjeroučenike:

- Što je posebno lijepo u ovom tekstu?
- Što nije lijepo u ovom tekstu?
- Što vas je iznenadilo i rastužilo?
- Što vas je razveselilo (objasnite svoj izbor)?

7. INTERPRETACIJA U UŽEM SMISLU (15 min)

U ovom tekstu vidjeli smo tko je ranjenog čovjeka zaobišao i prošao a tko mu je pomogao, povio rane, podigao ga i odveo na sigurno. Tko nas uči da trebamo ljubiti jedni druge i činiti drugima dobro? (Isus). Isus želi da mi svoju ljubav iskazujemo DJELIMA a ne

samo riječima. Što Isus pod tim misli?

Prozivam nekog od učenika da pročita tekst pod naslovom : Ljubimo djelom (str.81 u udžbeniku). Je li Samarijanac ljubio unesrećenog djelom(Je). Takvu ljubav vidljivu kroz djela

zovemo:“ Caritas.“ To smo čuli i u motivacijskoj priči da je djevojčica darovala sve što je imala. Caritas je latinska riječ za ljubav (pišem na ploči). Caritas ima i svoj zaštitni znak kao

što vidite na ploči. Sastoji se od križa i zraka. Križ je zato što je Isus umro za nas na križu, a zrake jer Isus želi da zrakama ljubavi obasjamo druge osobito one u potrebi.

Caritas pomaže svim ljudima u potrebi, pruža konkretnu pomoć: dijeli hranu i odjeću, organizira dobrotvorne akcije, prikuplja pomoć za siromašne...Dakle,. Caritas čini dobra djela

8. SINTEZA (6 min)

Sada imate zadatak u paru kako sjedite pogledati ove tri sličice (vidi prilog br.3). Ukratko mi usmeno odgovorite koja dobra djela prepoznajete na sličicama. Nakon što vjeroučenici iznesu svoja zapažanja dijelim im listiće za kratki kviz sa pitanjima na kojima je potrebno zaokružiti točne odgovore (vidi prilog br. 4).

9. AKTUALIZACIJA (6 min)

Točne odgovore izrežite s listića i zalijepite ih na ploču gdje je znak Caritasa. Učinite neko konkretno dobro djelo do slijedećeg sata vjeronauka.

10. MOLITVENI ZAVRŠETAK (2 min)

Izražavamo Isusu zahvalnost za njegovu dobrotu i nesebičnost pojedinačnom molitvom i zajedno pjevamo pjesmu „Isuse volim Te“.

PRILOZI:

Prilog br. 1

PRIČA “ZVJEZDANI TALIRI”

Bila jednoć djevojčica bez oca i majke, a tako siromašna da nije imala ni sobice, da u njoj stanuje, ni postelje da u njoj spava, i napokon ništa drugo osim siromašne odjeće na sebi i kore kruha u ruci, što joj netko samilosno darovao. No bila je dobra i pobožna, pa kako se nitko za nju nije brinuo, uzdajući se u Boga, pođe u svijet.

Sretne je siromašan čovjek i zamoli: Daj mi što god jesti, gladan sam.
Djevojčica mu dade sav svoj komadić kruha i reče: Bog te blagoslovio! I pođe dalje.

Zatim je sretne dijete i zamoli: Studeno mi po glavi, daj mi što god da je pokrijem.
Djevojčica mu dade svoju kapicu.

Kad je išla neko vrijeme, eto ti opet nečije dijete bez prsluka i prozeblo.
Djevojčica mu daruje svoj prsluk.

Idaše ona dalje, kad opet naide neko dijete bez kaputića.
Djevojčica svučuće svoj i dade mu ga.

Napokon stigne u šumu i uto padne mrak: i opet pred nju dijete bez košuljice. Pobožna djevojčica pomisli: "Tamna je noć, ne vidi te nitko, možeš dati i košulju" pa je svučuće sa sebe i obuče dijete. Tako bude bez ičega.

Najednom stanu padati zvijezde s nebe, sve sami tvrdi i sjajni taliri (talir = zlatnik, zlatan novac). Premda je svoju košuljicu darovala sada je na njoj bila nova od najfinijeg platna. Skupi u nju talire i bude bogata za sav život.

(braća Grimm)

Slika 6- Tekst

TREBAMO JEDNI DRUGE

Isus je narodu govorio o dvjema zapovijedima ljubavi: ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. Slušajući to jedan ga pismoznanac upita:

"A tko je moj bližnji?" Isus mu, umjesto odgovora, ispriповjedi ovu priču: Čovjek neki silazio putem iz Jeruzalema u Jerihon. Upao je među razbojнике koji ga raniše, svukoše i ostaviše polumrtva. Slučajno je onim putem prolazio neki svećenik. Vidio je ranjena čovjeka i zaobišao ga. Tako je učinio i levit: prolazeći onuda vidio ga je i zaobišao. Neki je Samaritanac putujući došao do njega. Kad ga ugleda, sažali se, pristupi mu, povije mu rane zalivši ih uljem i vinom. Zatim ga stavi na svoje živinče, odvede u gostinjac i pobrinu se za njega. Sutradan je izvadio dva denara i rekao gostioničaru: "Pobrini se za njega. Ako što više potrošiš, isplatit ću ti kad se budem vraćao".

"Što ti se čini, koji je od ove trojice bio bližnji onomu koji je upao među razbojнике?" - upitao je Isus pismoznanca. On odgovori: "Onaj koji mu iskaza milosrđe." Na to mu Isus reče: "Idi pa i ti čini tako."

Prima Evandjelju po Luki 10

Aktivira
Idite u pos

Slika 7- Tekst iz Evandjelja

Radni listić

Caritas znači:

- d) svađa
- e) ljubav
- f) lopta

Činiti dobro dužnost je:

- d) samo svećenika i časnih sestara
- e) roditelja, baka i djedova, moja nije
- f) svih kršćana, pa tako i moja

Caritas pomaže:

- d) svim ljudima u potrebi
- e) samo zgodnim ljudima
- f) samo onima koji idu u crkvu

Zapovijed 'ljubite djelom i istinom', dao nam je:

- d) Isus
- e) župnik
- f) biskup

Aktiviraj

Slika 8- Nastavni listić

Prilog br. 5.

- Caritas znači **ljubav**
- Činiti dobro dužnost je svih **kršćana pa tako i moja**
- Caritas pomaže **svim ljudima u potrebi**
- Zapovijed „ljubite djelom i istinom“ **dao nam je Isus**

slika 9- Logo Caritasa

Kao primjer pripreme za sat vjeronauka izabrala sam nastavnu temu: Podjeli svoj kruh s gladnima, nastavnu jedinicu: Ljubav prema bližnjima.

Odgojno- obrazovni ishodi:

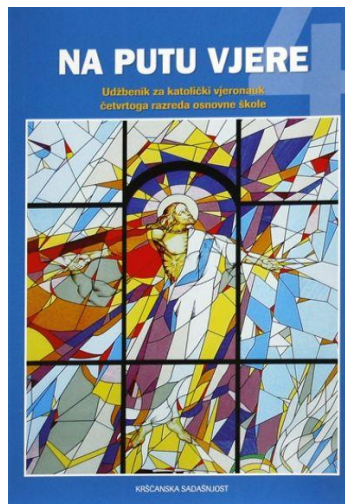
- Učenik će znati objasniti pojam Caritas i djelovanje Caritasa
- Učenik će pokazati osjećaj odgovornosti za potrebne i biti spreman pomagati drugima čineći mala dobra djela

9. 4. RARED

ANALIZA PLANA I PROGRAMA SUKLADNO S UDŽBENIKOM ZA 4. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

NASTAVNA CJELINA:	ZEMLJA JE NAŠA I BOŽJA KUĆA	SUSRET S DOBRIM BOGOM	S BOGOM NA PUTU ŽIVOTA	BOŽJI NAS GLASNIC I ZOVU	DOBRO JE PO BOŽJIM RIJEČIM A ŽIVJETI	SLIJEDIM O ISUSOVO DJELO	GRADIM O KRISTOV U CRKVI
NASTAVNE TEME:	1. Zajedno stvarati svijet 2. Zemlja je naša kuća 3. Sklad prirode i svijeta 4. Čudesna su Božja djela	1. Možemo i više vidjeti 2. Čovjek u Božjem zrcalu 3. Bože, Ti si izvor svega života 4. Hvalimo i slavimo Boga	1. Odabrao sam život 2. Brižno čuvati život i druge 3. Paziti na svoje - pravedno živjeti 4. Istinit u riječi i djelu	1. Mnogi nas glasovi zovu 2. Čuti Božji poziv – vidjeti čovjekovu nevolju 3. Glas više u pustinji 4. Radosna vijest mijenja svijet 5. “Neka mi bude po riječi tvojoj” – Marijin poziv i odgovor 6. Posvuda je Betlehem 7. Zvijezda nad zemljom	1. “Ovo je moj ljubljani Sin” 2. Život po Božjim riječima 3. Tvoje zapovijedi, Bože, meni su radost 4. Duboki su naši korijeni 5. Isusu je važan čovjek	1. Okruženi smo patnjom i smrću 2. Ići putem križa 3. Svjetlo uskrsnog jutra 4. Bog je uskrisio Isusa 5. Neka se ne boje srca vaša	1. Šalom – mir vama! 2. Tvoj Duh pokreće svijet 3. Živjeti zajedno s drugima 4. Za spas i sreću ljudi 5. Jedna Crkva u šarenim bojama i licima 6. Jedan Krist – različite Crkve 7. Daj nam svojega Duha, Gospodine
BROJ SATI:	6 SATI	6 SATI	8 SATI	12 SATI	11 SATI	12 SATI	15 SATI

Tablica 5- Plan i program za vjeronaučnu nastavu četvrtog razreda

Slika 10- Udžbenik za katolički vjeronauk četvrtog razreda

Katolički vjeronauk održava se u nastavi 4. razreda osnovne škole u kvoti od 70 sati godišnje. Domene nastave Katoličkog vjeronauka podijeljene su u 4 poddomene. Za analizu udžbenika uzela sam udžbenik *“Na putu vjere, Udžbenik za katolički vjeronauk četvrtoga razreda osnovne škole”*. Nakladnik ovog izdanja udžbenika jest Kršćanska sadašnjost. Domena A u planu i program nalazi se pod imenom: Čovjek i svijet u Božjem naumu. Glavni odgojno-obrazovni ishod jest taj da učenik prepozna dragocjenost života i sklad prirode kao dar Božje ljubavi i objašnjava svoju odgovornost za sebe, za druge i za stvoreni svijet (okoliš). Uz ovaj odgojno-obrazovni ishod povezano je više tekstova u danom udžbeniku. Prvi tekst naziva se Stvaranje svijeta i čovjeka. U njemu se nalazi biblijski odlomak o tome kako je Bog počeo stvarati nebo i Zemlju. Pošto je Zemlja bila pusta i prazna Bog je odlučio stvoriti živa bića. Tu se naime dotičemo povezanosti čovjeka s Bogom i njegova nauma da stvara ljude kao živa bića na Zemlji. Učenik tako u prirodnim ljepotama, u redu i skladu prepoznaje Božje tragove (cvijeće, životinje, voda, ljudi). Drugi tekst povezan sa zadanom domenom jest Sklad prirode i svijeta – susret s dobrim Bogom. U samome naslovu vidljiva je povezanost između Boga i ljudi. Učenik prema tome zaključuje da nas je Bog napravio s razlogom te da je od iste važnosti ljubav prema njemu kao što je i ljubav prema bližnjim osobama. Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana potkrijepljena je odgojno-obrazovnim ishodom: Učenik otkriva i opisuje tragove Božjih djela u prirodi i znakove Božje objave te uočava sličnosti Boga i čovjeka po kojima se pokazuje i ostvaruje kao čudesno biće i Božja slika. Tekstovi koji prate odgojno obrazovni ishod su napisani i pod cjeline naziva Čovjek u Božjem zrcalu – zahvala Bogu. Ovdje se pomno razmatra činjenica da Boga ne možemo vidjeti, ali ako se pogledamo u ogledalo vidjet ćemo sebe, a mi smo slika Božja. Tako se stvara neposredni kontakt s Bogom, ali i samo jačanje

vjere prema Bogu kao stvoritelju nas ljudi. Sam tekst u Bibliji govori da je Bog na svoju sliku stvorio čovjeka. Tako je stvorio muško i žensko biće. U ovoj cjelini mnogo se govori o važnosti čovjeka i njegovoj, zapravo, velikoj sličnosti s Bogom. Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu praćena je odgojno-obrazovnim ishodom koji nalaže da učenik nabraja i objašnjava prve tri Božje zapovijedi i povezuje ih s konkretnim životom kao i one zapovijedi koje se odnose na čovjeka, na zajednicu te na međuljudske odnose u zajednici. Cijela cjelina S Bogom na putu života govori o Božjim zapovijedima, kao i o zlatnim pravilima i zapovijedima ljubavi. Usko je povezana s uvredama Bogu, proslavama Bogu te danima koje posvećujemo Bogu. Naravno, najvažnije je spomenuti nedjelju kao svakotjedni kršćanski blagdan, dan za Boga. Spominje se važnost poštivanja roditelja koja je usko povezana s razradom ishoda koji govori o zajednici i međuljudskim odnosima u zajednici. Učenika se u razdoblju početka puberteta, u kojem svi adolescenti većinom nemaju prevelikih obzira prema riječima roditelja, uči kako poštovati jednu od glavnih Božjih zapovijedi. Također vizualno sve tri zapovijedi uokvirene su na sredini stranice na kojima se nalaze da bi bile bolje uočljive i lako pamtljive. Zadnja domena D govori o Crkvi u svijetu, a prati ju odgojno-obrazovni ishod da učenik prepozna djelovanje Duha Svetoga u važnijim događajima u povijesti Crkve i u Crkvi danas. Šesta cjelina u udžbeniku "Na putu vjere" pod nazivom Gradimo Kristovu Crkvu najbolje odgovara ovom ishodu. Učenik navodi temeljno ustrojstvo Katoličke Crkve (papa, biskupi i svećenici), ali i saznaje više o svojoj župi. Župa je mjesto slavlja, a Crkva je kuća Božja.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA IZ VJERONAUKA

I. OPĆI PODACI O VJERONAUCNOM SATU/SUSRETU

Nastavni predmet: Vjeronauk

Razred: 4.

Trajanje vjeronaučnog sata/susreta: 45 minuta

Vjeroučiteljica: s. Martina Gazibarić

Nastavna cjelina: Slijedimo Isusovo djelo

Nastavna jedinica: Isusova muka i smrt

CILJ OBRADE NASTAVNE JEDINICE:

- Razumjeti Isusov križni put kao znak njegove ljubavi prema čovjeku

ZADACI KOJE TREBA OSTVARITI DA BI SE CILJ POSTIGAO:

Obrazovni zadaci: - Naučiti tumačiti novozavjetni tekst koji izvješćuje o Isusovoj muci i križnom putu

Funkcionalni zadaci: - Shvatiti muku i patnju kao dio čovjekova života te prihvatiti smrt kao prijelaz u vječno zajedništvo s Bogom

Odgojni zadaci: - potaknuti učenike da postanu osjetljiviji na patnju drugih ljudi te da budu spremni pomoći čovjeku u nevolji

Metodički sustav: - kombinirani: Interpretacijsko-analitički s elementima meditacijskog

Oblici rada: frontalni, individualni i rad u skupinama

Nastavne metode (metode rada):

- promatranje fotografija
- razgovaranja
- usmeno i pismeno izražavanje
- slušanje meditativne glazbe
- pokazivanje prezentacije

Nastavna pomagala:

- Vjeronaučni udžbenik četvrtog razreda osnovne škole
- Fotografije
- Laptop i projektor
- CD player, meditativna glazba
- Hamer papir
- Bilježnica i olovka
- Kreda, ploča

Korelacija – veze sadržaja nastavne jedinice sa sadržajima drugih predmeta:

- Hrvatski jezik i likovna kultura

TIJEK VJERONAČNOGA SATA/SUSRETA

MEDITATIVNO – MOLITVENI POČETAK

Početne upute

Često na sebi činimo znak križa. Danas ćemo malo više obratiti pažnju na taj znak, znak križa.

Naš susret započet ćemo znakom križa i molitvom Oče naš...uz pokrete.

Ustanite, zauzmite dovoljno prostora: U ime Oca i Sina i Duha Svetoga...

PONAVLJANJE GRADIVA S PROŠLOG SATA:

Kako nazivamo vrijeme pripreve za Uskrs? Koliko dana traje?

MOTIVACIJA:

Pokazati učenicima različite fotografije izrezane iz novina koje izražavaju određene bolne situacije: svađu u obitelji, smrt bliske osobe, dijete u invalidskim kolicima, dijete koje plače, gladan čovjek,...Potaknuti ih da izaberu jednu od fotografija koja po njihovom mišljenju, predstavlja najteže stanje u ljudskom životu. Slijedi razmišljanje i pojedinačno iznošenje mišljenja o fotografijama koje su izabrali. Nakon toga od svih ćemo fotografija zajednički napraviti oblik križa, na hamer papiru. Upitati ih: „Znate li što se dogodilo na križu i tko je na njemu umro?“ Zašto?

NAJAVA S PRECIZIRANJEM TEME

Postavljam pitanja učenicima:

Zašto je život pun patnje i boli?

Zbog grijeha. Patnja i bol posljedica su grijeha.

Nastavljam dalje govoriti: Čovjek često u životu ostane sam. Prijatelji te napuste kad ih najviše trebaš. Isus je prošao zemljom čineći dobro. Mnoge je bolesnike ozdravio.

Mnogima

vratio život. Opraštao grijeha, ali ipak: Poglavari njegova naroda odbacili su ga i osudili da se pravi Sinom Božjim. Doživio je nepravednu osudu i smrt. Zatajili su ga i napustili njegovi

učenici i prijatelji. Činili mu se da je i od Oca napušten...

Napišite naslov crvenom bojom: Isusova muka i smrt

Vidjeli smo već što križ znači. Treba još napomenuti da je križ u Isusovo vrijeme, u vrijeme rimske vladavine, bio znak sramotne smrtne kazne. Naime, na križ su razapinjali razbojнике i to je bio oblik najstrože kazne.

Križ – u Isusovo vrijeme znak sramotne smrtne kazne

Križ – za kršćane nakon Isusove smrti znak pobjede dobra nad zlom, ljubavi nad mržnjom, života nad smrću...

(ovo pišem na ploču a djeca u bilježnicu)

Sad ćemo zajednički otkriti što je Isus proživio na svojem križnom putu:

SUSRET S BIBLIJSKIM TEKSTOM

Učenike raspoređujem u četiri skupine. Evanđeoski izvještaj, o Isusovoj mucu iz udžbenika na str. 76.-77., prema Lk 22, 39-23, 48., podijelila sam u četiri dijela. Svaka skupina dobila je po jedan dio izvještaja i pitanja koja će im pomoći kako uočiti ono što je najvažnije u tekstu. Njihov rad pratit će meditativna glazba.

1. Isus iziđe iz dvorane Posljednje večere te se po običaju zaputi na Maslinsku goru. Za njim

pođoše i njegovi učenici. I otrgnu se od njih koliko bi se kamenom dobacilo, pade na koljena pa se molio: „Oče! Ako hoćeš, otkloni ovu čašu od mene. Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!“

A ukaza mu se anđeo s neba koji ga ohrabri. A kad je bio u smrtnoj mucu, usrdnije se molio. I bijaše znoj njegov kao kaplje krvi koje su padale na zemlju.

Pronađi u tekstu u kojem se vrtu Isus molio?

Kako se Isus osjećao?

Što se neobično još dogodilo?

Kakvim se znojem Isus znojio? Zašto?

2. Usta Isus od molitve, dođe učenicima i nađe ih snene od žalosti pa im reče: „Što spavate? Ustanite! Molite da ne padnete u napast!? Dok je on još govorio, eto svjetine, a pred njom jedan od dvanaestorice, zvani Juda. On se približi Isusu da ga poljubi. Isus mu reče: „Juda, poljupcem Sina Čovječjega predaješ?“ Uхватиše ga dakle, odvedoše i uvedoše u dom velikoga svećenika.

Što su učenici radili dok je Isus molio?

Što im je rekao?

Tko je tada došao u vrt?

Što je Juda učinio kad se približio Isusu?

3. Potom Isusa svežu, odvedu i predaju upravitelju Pilatu i stadoše ga optuživati kako zavodi narod, brani davati caru porez te za sebe tvrdi da je Krist, kralj. Pilat ga upita: „Ti li si kralj židovski?“ On mu odgovori: „Ti kažeš!“ Tada Pilat reče: „Nikakve krivnje ne nalazim na ovom čovjeku!“ Onda Pilat dade sazvati glavare svećeničke, vijećnike i narod te im reče: „Doveli ste mi ovoga čovjeka kao da buni narod. Ja ga evo ispitah pred vama pa ne nađoh na

njemu ni jedne krivice čime bi zaslužio smrt. Kaznit ću ga dakle i pustiti.“ I povikaše svi uglas: „Smakni ovoga a pusti nam Barabu!“ A taj bijaše bačen u tamnicu zbog neke pobune u gradu i ubojstva. Pilat im stoga ponovno progovori htijući osloboditi Isusa. Ali oni vikahu: „Raspni ga, raspni!“ Pilat presudi da im bude što ištu. Pusti onoga koji zbog pobude i ubojstva bijaše bačen u tamnicu, koga su iskali, a Isusa preda njima na volju.

Kome je svjetina odvela Isusa?

S kim je Isus razgovarao? O čemu?

Što je Pilat odlučio učiniti s Isusom?

Što je svjetina vikala? Koga su htjeli?

4. Kad Isusa odvedoše, uhvatiše nekoga Šimuna Cirenca koji je dolazio s polja i stave na nj križ da ga nosi za Isusom.

Za njim je išlo silno mnoštvo svijeta, napose žena, koje su plakale i naricale za njim. a vodili su i drugu dvojicu, zločince, da ih s njime pogube. I kada dođoše an mjesto zvano Lubanja, ondje razapeše njega i te zločince, jednoga zdesna, drugoga slijeva. A Isus je govorio: „Oče, oprostimi, ne znaju što čine!“ Bijaše već oko šeste ure kada nastatama po svoj zemlji – sve do ure devete, jer sunce pomrča, a hramska se zavjesa razdrije po sredini. I povika Isus iza glasa: „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!“ TO rekavši, izdahnu. Kad satnik vidje što se zbiva, stane slaviti Boga: „Zbilja, čovjek ovaj bijaše pravednik!“ I kad je sav svijet koji se zgrnuo na ta taj prizor vidio što se zbiva, vraćao se bijući se u prsa.

Koga su prisilili da Isusu pomogne nositi križ?

Tko je išao za Isusom dok je nosio križ?

Na kojem su mjestu razapeli Isusa?

Što je Isus s križa govorio?

*Koje su njegove posljednje riječi?
Što se dogodilo kad je Isus izdahnuo?*

SINTEZA

Zamoliti ću svaku skupinu da nas informira o tekstu koji su dobili. Nakon njihovog izlaganja,

ja ću bitno zapisati na ploču, te ću učenike zamoliti da učine isto. Zapisivat ću crvenom kredom. Objasniti ću im da je to znak ljubavi, krvi, mučeništva.

Isus se molio u Maslinskom vrtu.

Zbog smrtne muke znojio se krvavim znojem.

Došao je Juda sa svjetinom i poljupcem izdao Isusa.

Pilat ga je osudio na smrt.

Razapeli su ga na mjestu zvanom Lubanja.

Zadnje Isusove riječi na križu: „Oče oprostite im, ne znaju što čine!“

„Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!“

Isus je svojom mukom, smrću i uskrsnućem raskinuo okove smrti i ljude oslobodio od ropstva grijeha.

Križ je postao znak spasenja, znak pobjede, znak ljubavi....

Isusove muke, njegova križnog puta i smrti sjećamo se osobito na dan Velikog petka.

Tada je sve tiho i mirno. Ne čuju se crkvena zvona, ne slavi se misa. Vjernici se okupljaju u crkvama i razmišljaju o mucu i smrti Isusovoj.

Aktualizacija

Gledanje prezentacije: „Nije ništa izustio...“

Domaća zadaća

Napisati kratku molitvu zahvale Isusu za sve ono što je učinio, za ono što je podnio za nas, iz ljubavi prema nama.

Meditativno-molitveni završetak

Nakon prezentacije izmoliti Slava Ocu... u krugu, držeći se za ruke.

PLAN PLOČE:

PLAN PLOČE

Isusova muka i smrt

Križ – u Isusovo vrijeme znak sramotne smrtne kazne

Križ – za kršćane nakon Isusove smrti znak pobjede dobra nad zlom, ljubavi nad mržnjom, života nad smrću

Isus se molio u Maslinskom vrtu.

Zbog smrtne muke znojio se krvavim znojem.

Došao je Juda sa svjetinom i poljupcem izdao Isusa.

Pilat ga je osudio na smrt.

Razapeli su ga na mjestu zvanom Lubanja.

Zadnje Isusove riječi na križu: „Oče oprostite im, ne znaju što čine!“

„Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!“

slika 11- Plan ploče

10. VRIJEDNOSTI OSTVARENE NASTAVOM VJERONAUKA

Vjeronauk svojim ciljevima, odgojno-obrazovnim ishodima, sadržajima te iskustvima učenja pridonosi promicanju svih temeljnih vrijednosti kurikulumu, osobito solidarnosti, odgovornosti, dijaloga, dostojanstvenosti, kršćanske duhovnosti, i identiteta. Čovjek, koji je stvoren na sliku Božju, u vjeronauku će otkrivati svoja temeljna ljudska prava, poštovanje drugih, razvijati će pravednost prema čovjeku i društvu, njegovati brigu za očuvanje okoliša, poštujući pritom razvoj čovjeka i svijeta, a što mu može služiti za ispunjenje konačne svrhe: postati savršen čovjek, riječima kršćanske vjere: postati svet.

Vrijednost: razvijanje identiteta

Kao jednu od vrijednosti imamo razvijanje identiteta. Osobnog, religijskog, nacionalnog i kulturnog. Pod razvijanje osobnog identiteta podrazumijevamo izgradnju osobnog stava vjere, kritičko prosuđivanje vlastitog života u duhu nauka Katoličke Crkve, poticanje razvoja osobnih talenata kao Božjih darova. Nadalje, imamo razvijanje religijskog identiteta: upoznavanje nauka Katoličke Crkve i katoličke vjere na: informativno- spoznajnoj razini (religijsko znanje), doživljajnoj razini (stav ljubavi prema Bogu i povjerenja u Božje vodstvo) i djelatnoj razini (sudjelovanje u liturgijskom životu Crkve). Razvijanje nacionalnog identiteta podrazumijeva vrednovanje uloge Katoličke Crkve i kršćanske duhovne baštine u nacionalnoj povijesti i kulturi, njegovanje vrijednosti rodoljublja i domoljublja dok razvijanje kulturnog identiteta znači razvijati kulturno značenje religijskih činjenica u društvu, vrednovanje europske i svjetske kulturne baštine nadahnute kršćanstvom.

Vrijednost: odgovornost

Na nastavi vjeronauka kao jednu od vrijednosti koju ostvarujemo jest stjecanje odgovornosti. Kada spominjemo odgovornost tu smatramo odgoj savjesti, percepciju slobode kao Božjeg dara da se uvijek čini dobro, a izbjegava zlo; stvaranje reda, pravila i pravednih zakona u međuljudskim odnosima i u društvu; poštivanje ljudskih prava; promicanje etike poslovanja u gospodarstvu i politici; (o)čuvanje prirode i živih stvorenja na Zemlji; svjedočenje istinoljubivosti i dosljednosti u životu; stav poštovanja prema starijima i nadređenima; poštivanje privatnog i društvenog vlasništva.

Vrijednost: dijalog

Kada je riječ o dijalogu ovdje ima nekoliko vrsta dijaloga.

Međuvjerski (ekumenski) dijalog: otvorenost prema različitosti svih kršćanskih Crkava, promicanje ekumenskog zajedništva.

Međureligijski dijalog: otvorenost za upoznavanje drugih religija i religioznih svjetonazora, uvažavanje religijske različitosti u svijetu.

Interkulturalni dijalog: odgoj za dijalog s osobama koje posjeduju druge i drugačije vrijednosti i ideje u duhu poštivanja prava osobe na različitost (Piršl, 2007.; Vijeće Europe, 2008.), analiziranje etničkih, rasnih, vjerskih i drugih čimbenika društvene nejednakosti i diskriminacije; stav razumijevanja prema pojedincima i skupinama ateističkog svjetonazora.

Društveni dijalog: poticanje izgradnje zajedništva na regionalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini, učiti živjeti zajedno, učiti živjeti s drugima, odgoj za mir i za miran suživot.

Vrijednost: dostojanstvo

Stav nepovredivnosti i svetosti ljudskog života od začeca do smrti, dostojanstvo ljudske spolnosti i seksualnosti kao Božjeg dara, promicanje bračnog i obiteljskog života u duhu nauka Katoličke Crkve.

vrijednost: solidarnost

Zauzetost za potrebite i obespravljene u društvu, vrednovanje volontarijata i uključivanje u različite humanitarne projekte i organizacije, svijest o darivanju i pomaganju kao znaku međuljudske povezanosti.

Vrijednost: kršćanska duhovnost

Otvorenost prema Božjoj stvarnosti, ljudskoj krhkosti i veličini, vremenitosti i vječnosti; njegovanje osjećaja za sveto/st; njegovanje osobnog molitveno-duhovnog života.

Ovo je samo nekoliko vrijednosti koje djeca razvijaju na nastavi vjeronauka. Također treba spomenuti: ljubav, praštanje, prijateljstvo... Takve vrijednosti treba svakodnevno razvijati, ne samo u nastavi vjeronauka već i u ostalim predmetima.

11. ZAKLJUČAK

Rad je većinu prostora posvetio razradi strukture nastavnog sata katoličkog vjeronauka. Nastojalo se pokazati kako su vrijednosti koje su općeljudski polog susreću i u ovoj nastavi i kako se i one mogu i kroz ovu nastavu unaprijediti. Time se promiče kvalitetnije društvo i međuljudski odnosi, što je – složit ćemo se – bitan cilj kako onih koji vjeruju u drugi svijet, tako i onih koji ne vjeruju u zagrobni život.

Uz usvajanje vrijednosti kroz strukturu vjeronauka polaznici se upoznaju i sa samom religijom koja – htjeli mi to priznati ili ne – ipak zauzima značajan dio javnog prostora. Tako i kroz vjeronauk polaznici postaju osposobljeni tumačiti religiju kao područje ljudske stvarnosti i djelovanja, odnosno ukoliko su i sami vjernici, upoznati i učiti razumjeti sadržaj vjere i njezine mogućnosti za poboljšanje cjelokupnog društva. Tolerancija i upoznavanje različitosti, poticanje pozitivnih osjećaja i otvorenosti svako su bitne oznake vjeronaučne edukacije. Inzistiranje na nekom plemenitom i savršenom nadzemaljskom biću doprinosi odgovornijem odnosu prema prirodi i svijetu općenito, budi svijest o tom da je svako dobro dobro svih ljudi, odnosno da je svako, pa i najmanje zlo, zlo za sve ljude koji su kao produkt savršene zamisli međusobno braća i sestre.

Ovaj rad, iako metodički i sadržajno jedva da izvršava cilj zacrtan u njegovom naslovu, a ponajmanje u elaboriranju aksiološke osnove katoličkog vjeronauka, nastoji biti doprinos promišljanju i poboljšavanju vrijednosti i tolerancije u društvenom okviru koji svi dijelimo i koji će nam biti upravo onakav kakvim ga učinimo, bili vjernici ili nevjernici.

LITERATURA

- Jakšić J., Mićanović K. M. s članovima i suradnicima autorsko- uredničke skupine „Emanuel“ (2015)., *Rastimo u zahvalnosti, udžbenik za katolički vjeronauk drugog razreda osnovne škole*, Zagreb: Glas Koncila
- Mandarić V. B. (2011). *Vjeronauk- izazov Crkvi i školi*, Zagreb: Glas Koncila
- Paloš R. (2011)., *Vjeronauk u školi- Predmet koji odgaja i obrazuje*, Zagreb
- Pavlović A. (2001)., *Religiozni odgoj u sustavu javnih škola*, Mostar
- Pažin I., Pavlović A. (2018). *Na putu vjere, udžbenik za katolički vjeronauk četvrtog razreda osnovne škole*, Zagreb: Glas Koncila
- Pažin I., Pavlović A. i drugi (2017). *Za stolom ljubavi i pomirenja, udžbenik za katolički vjeronauk trećeg razreda osnovne škole*, Zagreb: Glas Koncila
- Rukavina Kovačević K., Mrnjauš K. (2016)., *Vrijednosni aspekti u osnovnoškolskim i srednjoškolskim udžbenicima za katolički vjeronauk u Republici Hrvatskoj*, Rijeka
- Šimunović J. (2014). *Božja remek djela u školi*, Zagreb: Glas Koncila
- Tomić D. (2004). *Kroz religiju do vjere*, Zagreb: Teovizija.

Internet izvori:

http://mzos.hr/datoteke/27-Predmetni_kurikulum-Katolicki_vjeronauk.pdf (preuzeto 13.8.2020.)

<http://os-trpanj.skole.hr/upload/os-trpanj/images/static3/747/attachment/vjeronauk.pdf> (preuzeto 10.9.2020.)

<http://vjeronauk-pripreme.blogspot.com/p/blog-page.html> (preuzeto 13.8.2020.)

<http://vjeroucitelji.djos.hr/wp-content/uploads/2015/03/57.-Ljubav-prema-potrebнима.pdf> (preuzeto 10.9.2020.)

<http://www.kuvn.org/upload/file/Priprava%20IV.%20razred.pdf> (preuzeto 30.8.2020.)

<http://www.propisi.hr/print.php?id=8361> (preuzeto 13.8.2020.)

<https://kateheza.files.wordpress.com/2019/01/metodika-vjeronau%C4%8Dne-nastave.pdf>

(preuzeto 30.8.2020.)

https://nku.hbk.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_i_program-OS_sluzbeni.pdf (preuzeto 13.8.2020.)

<https://skolazavot.hr/obrazovni-sadrzaji/metodicki-prirucnici/metodicki-prirucnici-za-osnovnu-skolu/> (preuzeto 30.8.2020.)

https://uciteljihr-my.sharepoint.com/:o/g/personal/edukacije_ucitelji_hr/E1O4p6bSWLxHtehL5UUYwK0BtfPTvrCEkbDiBlpk9hYfRQ?e=NgQOYs (preuzeto 13.8.2020.)

<https://vjeroucitelji.djos.hr/wp-content/uploads/2014/11/UPUTE-ZA-IZRADU-DNEVNE-PRIPREME.pdf> (preuzeto 13.8.2020.)

KRATKA BIOGRAFSKA BILJEŠKA

Ana Gregur, rođena 22.3.1996. godine u Koprivnici, gdje je završila osnovnu i srednju školu. Srednjoškolsko obrazovanje završila je 2014. godine u Srednjoj školi Koprivnica i stekla zvanje ekonomist. 2014. godine upisala je Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, odsjek Čakovec.

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA

Ja, Ana Gregur, izjavljujem da sam ovaj diplomski rad, na temu NASTAVA VJERONAUKA U PRIMARNOM OBRAZOVANJU - STRUKTURA I VRIJEDNOSTI, izradila samostalno uz vlastito znanje, uz pomoć stručne literature i mentora doc. dr. sc. Draženka Tomića.

Gregur Ana